

Een Fair & Green Deal (16.12.09)

Een aantal academici, vakbonds- en milieuactivisten uit Nederland en Vlaanderen lanceren een oproep voor een duurzame en solidaire weg uit de crises onder de naam “Alliantie Fair & Green Deal”. Organisaties en individuen kunnen on-line toetreden tot deze alliantie. Wij publiceren de verkorte versie van de oproep.

De verschillende wereldwijde crises die we momenteel beleven, hangen nauw samen met de manier waarop onze economie is ingericht. De economische crisis biedt ons de kans om de broodnodige koerswijziging richting een andere economie in gang te zetten. Er zijn vele aantrekkelijke ideeën om die koerswijziging vorm te geven. Het komt er nu op aan die ideeën uit te voeren. De Alliantie Fair & Green Deal, waarin vele maatschappelijke organisaties samenwerken, doet een weloverwogen voorzet.

Een crisis is een noodsituatie. Behalve dat er op dit moment sprake is van een krediet- en een economische crisis, is het woord ‘crisis’ ook van toepassing op een flink aantal voor de mensheid cruciale terreinen: het klimaat, de energievoorziening, de biodiversiteit, de voedselvoorziening door landbouw en visserij, de beschikbaarheid van zoet water en een aantal andere natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen. De enorme problemen in al die sectoren, hangen nauw met elkaar samen.

Volgens het ‘Living Planet Report 2008’ van het Wereldnatuurfonds gebruikt de mensheid jaarlijks dertig procent méér dan dat de aarde aan hulpbronnen voortbrengt. Tegelijkertijd blijven zowel de wereldbevolking als de consumptie per hoofd van de bevolking groeien: een letterlijk onhoudbare situatie.

Behalve dat het deel van de koek die we met zijn allen opmaken, veel te groot is, is dat ook nog eens extreem slecht verdeeld: de kloof tussen straatarm en steenrijk is de laatste decennia groter, in plaats van kleiner geworden. Inmiddels leven volgens cijfers van de VN meer dan twee miljard van onze medeaardbewoners onder onmenselijke omstandigheden. De spanningen die dat oproept, leiden op veel plaatsen tot steeds meer oorlog en geweld. Business as usual, doorgaan op de ingeslagen weg, zal zorgen voor nóg meer conflicten, een op veel plaatsen onleefbaar klimaat en nieuwe migratiestromen.

Dat het anders moet, is al langer duidelijk. Richting duurzame ontwikkeling, zoals al in 1987 werd aangedragen in het VN-rapport ‘Our Common Future’. Om invulling te geven aan die dringend noodzakelijke koerswijziging komen we met ons voorstel voor een Fair & Green Deal.

EEN MENSWAARDIG BESTAAN VOOR IEDEREEN, NU EN LATER

Het goede nieuws is dat de aarde nog genoeg biedt voor een menswaardig bestaan voor iedereen.

Wij zullen er met zijn allen op vooruitgaan als we het roer op een geordende en gezamenlijk geplande manier omgooien. Rijke bewoners zullen wat materiële welvaart moeten inleveren. Maar daarvoor krijgen ze terug dat hun gezondheid, de sociale verhoudingen in de samenleving en de kwaliteit van de natuur erop vooruit gaan, en dat allerlei belangrijke voorzieningen beter worden geregeld: hun kwaliteit van leven zal er per saldo op vooruitgaan.

Verzetten we de bakens, dan kunnen we een fatsoenlijk bestaan garanderen voor iedereen. Daarbij laten we dan ook nog genoeg over voor de generaties na ons en voor andere levende wezens. Maar ook de opgelopen schade kunnen we dan, in ieder geval gedeeltelijk, herstellen. Daarvoor is een economie nodig die niet langer gericht is op ongebreidelde materiële groei, maar op het voorzien in mogelijkheden voor een menswaardig bestaan, rekening houdend met voldoende ruimte voor de natuur. Waarbij de beschikbare technologie ingezet wordt voor mondiale duurzaamheid en rechtvaardigheid en menselijke arbeid weer een zinvolle plek krijgt in het dagelijks bestaan. Deze nieuwe, ‘ontspannen’ economie zal zorgen voor grotere culturele rijkdom: grote economische spelers met hun verschralende aanbod van producten, zullen ruimte moeten inleveren ten gunste van meer kwaliteit en diversiteit.

Sinds het uitbreken van de kredietcrisis zijn er meer New Green Deals opgesteld, met daarin vele goede voorstellen. Wij voegen er de dimensie Fair aan toe, omdat we er van overtuigd zijn dat zonder rechtvaardige verdeling geen duurzame samenleving valt te realiseren.

EEN WERVEND PERSPECTIEF

Wij zijn ervan overtuigd dat er voldoende ideeën en mogelijkheden zijn voor een goede weg uit de gevaarlijke crises die onze beschaving bedreigen. Graag zouden we zien dat Nederland en Vlaanderen voorop gaan lopen in het vinden van die uitweg. Met onze voorstellen voor een Fair & Green Deal hopen we bij te dragen aan een duurzame en solidaire economie. Zodat we onze (klein)kinderen en medemensen ver weg en dichtbij kunnen uitleggen dat we er alles aan gedaan hebben om tijdig het tij te keren.

Ons toekomstperspectief kan geschetst worden aan de hand van de volgende vier dimensies.

Economisch

De Fair & Green Deal voorziet in de basisbehoeften van alle mensen, waaronder zinvol werk en een fatsoenlijk inkomen, binnen ecologische grenzen. Om er voor te zorgen dat ondernemers én consumenten 'vanzelf' kiezen voor duurzame oplossingen denken we bijvoorbeeld aan een radicale verschuiving van belasting op arbeid naar belasting op het gebruik van grond en grondstoffen. Daarbij hoort ook dat alle handel 'eerlijk' is, internationaal maar ook in eigen regio, met verkorting van de ketens tussen productie en consumptie. Alles wordt zo veel mogelijk op een cyclische manier geproduceerd, wat wil zeggen dat het afval weer wordt opgenomen in de productieketen. Oneerlijke concurrentie met onduurzame producten wordt tegengegaan.

Sociaal en cultureel

De Fair & Green Deal mikt op een grote sociale en culturele diversiteit. Dat betekent een groeiende variatie aan aantrekkelijke en gezonde, duurzame leefstijlen, op basis van een divers aanbod van duurzame producten en diensten op alle terreinen van het dagelijks leven, van voeding, kleding en mobiliteit tot zorg, recreatie, media en communicatie. Niet materiële welvaart, maar welzijn en kwaliteit van leven staan daarbij centraal.

Technologisch

De Fair & Green Deal staat voor mens- en natuurvriendelijke technologie die zorgt voor verbetering van de leefomstandigheden van mensen, zinvolle arbeid en mondiale duurzaamheid en rechtvaardigheid.

Politiek

De Fair & Green Deal wil een democratische en participatieve samenleving. Daarin kunnen mensen zoveel mogelijk greep hebben op hun eigen situatie en worden gelijke rechten voor iedereen erkend, inclusief de daarbij horende verantwoordelijkheden. De sociale, economische en politieke mensenrechten zijn het uitgangspunt.

DE DOELEN DIE WE ONS STELLEN

A. Het niet langer overschrijden van de draagkracht van de aarde. Daarvoor is een rechtvaardige verdeling van de beperkte mondiale gebruiksruijme nodig. Daarmee kunnen mensen in het Zuiden ontwikkelingskansen krijgen en tegelijkertijd kunnen de biodiversiteit en ecosystemen zoveel mogelijk behouden blijven of hersteld worden. Dit kan worden vertaald in concrete jaarlijks te nemen stappen. Daarbij hoort het beperken van de opwarming van de aarde tot een niveau dat zover mogelijk onder de 2 graden Celsius ligt, gemeten ten opzichte van het pre-industriële niveau.

B. Sociale en economische bestaanszekerheid en ruimte voor ontplooiing, culturele diversiteit en gelijke behandeling, voor iedereen. Op basis van het stelsel van mensenrechten. Daaronder ook het recht op arbeid en goede arbeidsomstandigheden, volgens de ILO-normen voor arbeid. Daarbij is een daadwerkelijke en voortvarende herverdeling van de wereldwelvaart nodig, inclusief afspraken over het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en uitstootrechten. Om daar concreet, per decennium, invulling aan te geven wordt een sterk progressief belastingbeleid gevoerd.

C. Een veel efficiënter gebruik van energie en grondstoffen. Snelle en grootschalige, langlopende investeringen zijn nodig in daadwerkelijk duurzame energiebronnen en productiewijzen, in alle sectoren van de samenleving.

EEN BREED SAMENLEVINGSBERAAD

Wij zouden graag zien dat de genoemde doelen worden ingebracht in een breed Samenlevingsberaad voor Duurzame en Solidaire Ontwikkeling. Het idee is dat daarin de overheid, het bedrijfsleven, de vakbeweging en een brede vertegenwoordiging vanuit maatschappelijke groeperingen deelnemen. De verschillende organisaties kunnen dan gezamenlijk tot een strategie komen met tijdgebonden doelstellingen. Zij kunnen elkaar vervolgens bevragen over de concrete bijdragen aan het realiseren van die doelstellingen.

Wij werken hieraan in een brede, open alliantie van maatschappelijke organisaties en bedrijven die zich - elk op hun eigen terrein - actief inzetten voor een Fair & Green Deal. Wij mikken niet op gezamenlijke standpunten over alle details, maar hopen dat deelnemers elkaar inspireren en uitdagen, aanvullen en versterken. Inspirerende beelden, praktische oplossingen, krachtige prikkels, betere monitoring en goed luisteren naar ieders prioriteiten zijn daarbij onontbeerlijk. Zo ontstaat meteen brede en effectieve samenwerking. Tijdens de conferentie 'Fair & Green Deal: wie biedt?' op 21 januari 2010 in Tilburg wordt dat getoond. Aan de overheid de uitnodiging aan deze samenwerking deel te nemen. Dan kan deze alliantie de basis zijn voor het gewenste brede Samenlevingsberaad.

Een uitgebreider document is te lezen op de website van de alliantie (zie onderstaande link) waar men tevens on-line kan toetreden.

Links

[Fair & Green Deal](#)

.